

Täysistunto

Torstai 15.2.2018 klo 16.03—17.54

3.3. Suullinen kysymys turvapaikanhakijoiden oikeusturvasta (Ville Niinistö vihr)

Suullinen kysymys SKT 6/2018 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Paula Risikko: Seuraava kysymys, edustaja Ville Niinistö.

Keskustelu

16.44 **Ville Niinistö vihr:** Arvoisa puhemies! Suomi ei voi olla maa, joka käännättää ihmisiä hengenvaaraan. Tämä Suomen perustuslaissa ja kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa asetettu ehdoton palautuskielto on valitettavasti tänä päivänä Suomessa vaakalaudalla, ja se kysymys pitää ottaa vakavasti. Tällä viikolla tuli esille bagdadilaisen Alin tapaus. Hän oli saanut Suomesta käännätyspäätöksen, ja tämä isä ja isoisä tuli tapetuksi vain muutamia viikkoja paluunsa jälkeen. Myös hänen tyttärtään ja hänen tyttärensä lapsia uhkaa käännätys, vaikka heidän isänsä, näiden lastenlasten isä, on saanut Suomesta päätöksen jäädä tänne.

YK:n pakolaisjärjestö UNHCR kritisoi Suomen linjaa sallia sisäisen paon kautta kielteisiä päätöksiä esimerkiksi Irakissa laajasti. Irakilaisista vain noin 20 prosenttia saa Suomesta turvapaikan, kun EU-keskiarvo on 60 prosenttia. Lainsäädäntöä on kiristetty, oikeusavun saamista on vaikeutettu. Arvoisa ministeri, hallitus on vastuussa tästä kokonaisuudesta ja Migri yksittäisistä päätöksistä. Oletteko valmiita arvioimaan tämän kokonaisuuden: [Puhemies: Aika!] toteutuvatko ihmisoikeudet ja oikeusturva Suomessa?

16.45 **Sisäministeri Kai Mykkänen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todella edustaja Niinistö kiinnitti huomiota erittäin vakavaan kysymykseen. Tietysti meidän kaikkien vastuulla on se, että myös Suomen perustuslakiin kirjoitettu selvä palautuskielto henkilökohtaisen uhan, vainon kohteeksi joutuvalle täyttyy, ja tältä osin lainsäädäntö on selvä. Sitten kysymys siitä, onko meillä Maahanmuuttovirastolla ja Suomen tuomioistuimilla riittävät prosessit, resurssit, edellytykset arvioida riittävällä tavalla tämä henkilökohtaisen uhan mahdollisuus, on tietysti asia, jota meidän pitää koko ajan arvioida. Suomesta ei tietoisesti perustuslain vastaisesti ketään palauteta, ja yksittäistapauksissa on myös vaikea olla jälkeinpäin viisas siinä, mikä kaikki on johtanut siihen, että yksittäisen henkilön kohdalla on tapahtunut menehtyminen. Emme voi ottaa vastuuta siitä, mitä tapahtuu sen jälkeen, kun hakijan esittämät perustelut on ensin Maahanmuuttovirastossa, sitten tuomioistuimissa ja esimerkiksi tässä mainitussa erittäin traagisessa, surullisessa tapauksessa myös korkeimman hallinto-oikeuden osalta käyty läpi. Mutta jatkuvasti meidän pitää varmistaa, että resurssit ovat paikallaan, ja mahdollisimman hyvin [Puhemies: Aika!] selvittää henkilöiden taustat.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 7/2018 vp

Puhemies Paula Risikko: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksen, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan.

16.46 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olennaista on se kokonaisuus, että toimivatko meidän lait, niiden sovellukset, resurssit, oikeusavun saaminen niin, että me täytämme kunnialla, siis sellaisella tavalla, millä sivistysmaan pitää täyttää, oikeusturvaperiaatteet niille, jotka Suomesta hakevat turvaa. Monet heistä ovat hädänalaisia, heillä voi olla henkilökohtaista ahdistusta, he ovat voineet joutua kidutuksen uhreiksi. Heillä voi olla vaikeuksia edes luottaa siihen, että he saavat asiansa kuulluksi, ja silloin prosessien pitää olla sellaisia, että se varmasti tulee toteutettua.

YK:n pakolaisjärjestö UNHCR:n kritiikki on varsin kovaa siitä, että Suomi käyttää sisäistä pakoa laajasti niin, että erityisesti Irakiin ja Afganistaniin palautetaan henkilöitä aika tiukalla pakkopalautuslinjalla ja aika laajasti kielteisiä päätöksiä käyttämällä, paljon lapsiperheitä ja paljon sellaisia henkilöitä, jotka voisivat toisissa oloissa saada turvapaikan. Ranskalainen tuomioistuin arvioi myös, että Suomeen ei voinut palauttaa Dublin-periaatteen mukaisesti henkilöä, koska he epäilivät, että häntä uhkaa palautus.

Näin ollen tarvittaisiin kokonaisarvio tästä kokonaisuudesta. [Puhemies: Aika! Kysymys?] Oletteko valmiita tekemään sen?

16.47 Sisäministeri Kai Mykkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten sainoin, minusta tämän arvioinnin täytyy olla jatkuvaa. Kuitenkin täytyy sanoa myös, että suomalaisissa tuomioistuimissa, joihin kyllä luotan, vain 4 prosenttia palautetuista päätöksistä on liittynyt menettelytapa- tai tulkintavirheeseen ja lainsäädäntö, jota tulkitaan, on sinänsä hyvin selvä siinä, että henkilökohtaisen uhan kohteeksi joutuvaa ei voi palauttaa, jolloin sinänsä tuomioistuimissa prosesseissa toimitaan sillä tavalla kuin lakia on tarkoitettu käytettäväksi.

Mitä tulee Pohjoismaiden tilanteeseen suhteessa Keski-Eurooppaan, me kaikki tiedämme, että tänne on tullut erityisesti irakilaisia runsaasti, ja tästä syystä irakilaisten kohdalla suhdeluvut voivat olla erinäköisiä. Keski-Euroopasta on tullut paljon henkilöitä, joiden joukossa voi olla vähemmän niitä, jotka täyttävät kansainvälisen suojelun tarpeen kriteeristön, kuin esimerkiksi niiden irakilaisten joukossa, joita on saapunut Keski-Eurooppaan, ja päinvastoin joidenkin toisten kansalaisuuksien osalta.

16.48 Juho Eerola ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Maahanmuuttopolitiikkaa on tällä hallituskaudella kiristetty monilta osin, ja tästä hallitukselle kiitos.

Samaan aikaan kuitenkin moni Euroopan maa on kiristänyt linjaa vielä enemmän. Hallitusohjelmassa ja siihen loppuvuodesta 2015 tehdyssä 80-kohtaisessa lisäpöytäkirjassa on paljon hyviä kirjauksia. Kysynkin vastaavalta ministeriltä: minkälaisella aikataululla näitä ollaan nyt toteuttamassa?

16.49 Sisäministeri Kai Mykkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän mainitun ohjelman ja myöskin sen jälkeen jatkuvasti tehtyjen ohjelmien ja lisätoimenpiteiden osalta toimeenpano etenee, ja meillä maahanmuuton ministerityöryhmä seuraa seuraavaksi huomenna sitä, miten muun muassa näissä asioissa mennään eteenpäin — toki kansainvälisiä sopimuksia, Suomen lainsäädäntöä ja hallitusohjelmaa kunnioittaen. Peruslähdekohta on selvä, että kansainvälistä suojelua tarvitsevia hädänalaisia autetaan ja prosessin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 7/2018 vp

täytyy olla oikeudenmukainen. Sen jälkeen tietysti kielteisen päätöksen saaneiden osalta on selvää, että varjoyhteiskuntaa, jakautumista laittomiin ja laillisiin suomalaisiin, me emme voi hyväksyä. Se on kaikkien kannalta, myöskin mahdollisesti laittomina Suomeen jäävien kannalta, ongelmallinen tilanne, ja erityisesti tämän osalta tänä vuonna kysymys kohdistuu siihen, miten lainvoimaisen kielteisen päätöksen saaneiden osalta päästään muuhun tilanteeseen kuin siihen, että meillä laitton väestö syntyy.

Kysymyksen käsittely päättyi.